

Πολύ επιτυχημένη επιστημονική ημερίδα στη Λευκωσία

Από την εφηβεία στην ενηλικίωση

Η δημιουργία της ταυτότητας στον έφηβο και η ολοκλήρωσή της στην ενήλικη ζωή απασχόλησε ψυχιάτρους και ψυχολόγους της Κυπριακής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας και άλλους επιστήμονες και φοιτητές

ΤΟΥ ΜΑΡΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Τις πολύπλοκες διεργασίες που οδηγούν στη δημιουργία της ταυτότητας στον έφηβο και την ολοκλήρωσή της στην ενήλικη ζωή, διαπραγματεύτηκε η επιστημονική ημερίδα με τίτλο «Από την εφηβεία στην ενηλικίωση», που πραγματοποιήθηκε το περασμένο Σάββατο (9.11.2013) στο Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Λευκωσία. Η πολύ επιτυχημένη ημερίδα έγινε προς τιμήν του Δρα Δημήτρη Αναστασόπουλου, ψυχιάτρου, παιδοψυχιάτρου, εκπαιδευτή και επόπτη στην ψυχαναλυτική

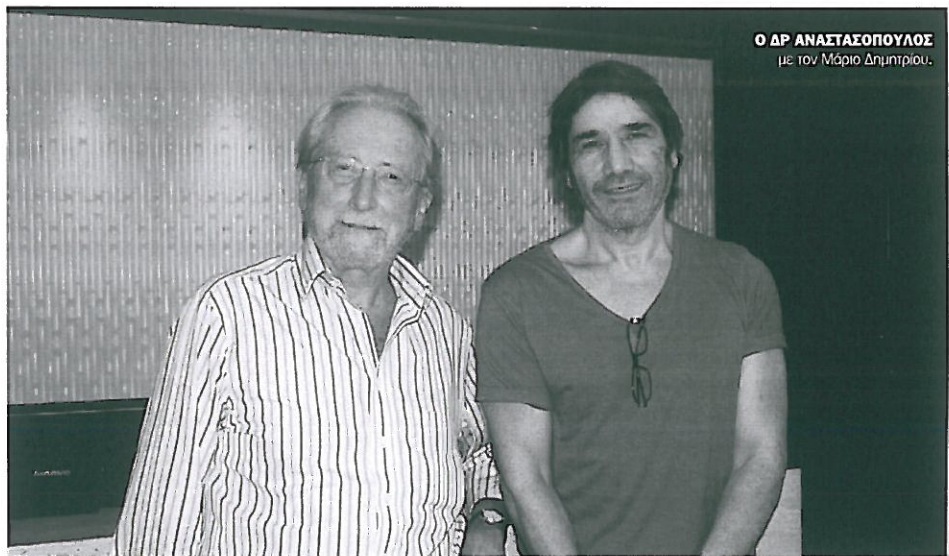
**ΤΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ
της θεραπείας είναι
ο ίδιος ο θεραπευτής...**

ψυχοθεραπεία, Πρόεδρου της Ελληνικής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας Παιδιού και Εφήβου. Με το κλείσιμο των εργασιών της ημερίδας, ο Δρ Αναστασόπουλος ανακηρύχθηκε επίτιμο μέλος της Κυπριακής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας, η οποία και οργάνωσε την εκδήλωση.

Η ύβρις απέναντι στο μέτρο

Την... εφηβική εμπειρία κουβεντιάσαμε προχθές Κυριακή με τον Δρα Αναστασόπουλο, ιδιαίτερα υπό το φως της δικής του παρέμβασης στην ημερίδα, που είχε να κάνει με την ψυχαναλυτική θεώρηση της τραγωδίας του Ευριπίδη, «Ιππόλυτος» - ο μύθος αφορά τον Ιππόλυτο, γιο του Θησέα και της Ιππολύτης, βασίλισσας των αμαζόνων, έναν έφηβο που αρνείται τη σεξουαλικότητα του. «Είναι μια υπόθεση ακραίας άρνησης της σεξουαλικότητας και της γυναικείας φύσης», μας είπε ο Δρ Αναστασόπουλος. «Αφορά το πώς μπορεί να μπλοκαριστεί, κάτω από κάποιες συνθήκες, το πέρασμα από την εφηβεία στην ενηλικίωση και έτσι να μην υπάρξει η ισορροπία επιθετικότητας και σεξουαλικότητας και ένας μετρημένος ψυχισμός. Αντί αυτού, παρουσιάζεται στην τραγωδία ένα απόλυτο αφύσικο πλάσμα, η αλαζονεία του οποίου τελικά τιμωρείται από τους θεούς. Στην πραγματικότητα, αυτή η αλαζονεία, σε κάνει έρμαιο της επιθετικότητας αφού αυτό που θα την ισορροπούσε -δηλ. τα συναισθηματικά ερωτισμού και αγάπης- έχει μπλοκαριστεί. Κι αυτό έχει καταστροφικές συνέπειες».

Η ακραία περίπτωση του Ιππόλυτου δεν είναι, μήπως, τόσο ακραία όσο νομίζουμε; Οι τραγωδίες αφηγούνται το ακραίο και το ανέφικτο, την ύβρις απέναντι στο μέτρο και στην απόφαση των θεών. Με αυτό τον τρόπο επεξεργάζονται πολύ αρχαίως και πολύ βασικά στοιχεία του ανθρώπινου ψυχισμού, όπως η εξουσία, η σεξουαλικότητα, ο ανταγωνισμός, η αιμομιξία κτλ. Μπορεί κανείς να βγάλει διδάγματα και στη σημερινή καθημερινή ζωή με εφήβους που αρνούνται τη σεξουαλικότητά τους γιατί τους τρομάζει και δυσκολεύονται να αναπτυχθούν. Δίνω και δύο κλινικά παραδείγματα όπου η άρνηση της σεξουαλικότητας οδηγεί ένα νεαρό να χρησιμοποιεί τον αθλητισμό, κάποιους ψυχαναγκασμούς και μια επιθετική συμπεριφορά για να τα βγάλει πέρα. Επίσης, μια έφηβη αναπτύσσει ανορεξία που έχει να κάνει με την άρνηση της θηλυκότητας

Ο ΔΡ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
με τον Μάριο Δημητρίου.

Για 23 χρόνια εκπαιδευτής στην Κύπρο

Ο ΔΡ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Αναστασόπουλος υπήρξε για 23 χρόνια συνεργάτης και εκπαιδευτής στην Κυπριακή Εταιρεία Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας. Είναι πρόεδρος και ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας Παιδιού και Εφήβου. Είναι συγγραφέας άρθρων και συγγραφέας και συνε-

δότης βιβλίων στην αγγλική και ελληνική γλώσσα. Έχει εργαστεί και έχει εποπτεύσει και διδάξει ατομική ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία στο μεταπτυχιακό κλινικής ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε ψυχοθεραπευτικές εταιρείες, καθώς και σε διάφορες Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας.

που αναδύεται και δεν αντέχεται. Και έτσι εξαφανίζεται το γυναικείο σώμα με το να αποσκελετωθεί, σταματά η έμμηνος ρύση - και μέσα σε όλη αυτήν τη διεργασία, βρίσκεται ο πυρήνας του άγχους και του φόβου της σεξουαλικότητας.

Το «στρωμένο τραπέζι» που χάθηκε...

Μήπως η εφηβεία δεν είναι μόνο άρνηση της σεξουαλικότητας, αλλά και άρνηση πολλών άλλων στοιχείων, σήμερα ειδικά στην Κύπρο και στην Ελλάδα της πολυμορφής κρίσης;

Κάθε κοινωνία έχει τις δικές της παραμέτρους, κι αυτές έχει να αντιμετωπίσει ένας έφηβος, αλλά τα βασικά στοιχεία είναι τα ίδια. Είναι εντυπωσιακό ότι ο Αριστοτέλης, περιγράφοντας τους εφήβους της εποχής του, είναι σαν να περιγράφει τους σημερινούς εφήβους - το συναίσθημα, η εκρηκτικότητα, η αδυναμία δέσμευσης σε μερικά πράγματα, ένας έντονος ναρκισσοισμός, η ορμή, η αντίθεση στους μεγαλύτερους, είναι στοιχεία που υπήρχαν και υπάρχουν για χιλιάδες χρόνια. Το περιβάλλον αλλάζει, αλλά τα βασικά στοιχεία είναι ίδια, που πρέπει να προσαρμοστούν. Η σημερινή κοινωνία έχει τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τα ηλεκτρονικά μέσα σαν ένα κομμάτι της καθημερινής ζωής, κι αυτό είναι τελείως καινούργιο. Ξαφνικά, δηλαδή, οι νέοι χρησιμοποιούν το τηλέφωνο σαν να είναι ένα μέρος του εαυτού τους. Και έχουν συνήθειες ακόμα και πολύ κοντινές σχέσεις, να υπόκεινται σε διαμεσολάβηση από μια εικονική πραγματικότητα - όπως, π. χ., το skype ή το κινητό... Πρόκειται για μια ψευδή πραγματικότητα που παρεμβάλλεται ανάμεσα στον έφηβο και στη σχέση.

Αλλά ο ίδιος ο έφηβος θεωρεί την τεχνολογία ως ενισχυτική της σχέσης του, έτσι δεν είναι;

Η τεχνολογία βολεύει... Στη δικιά μου εποχή, όταν ως έφηβος προσπαθούσε να φλερτάρεις μια κοπέλα, έψαχνες να βρεις μια φίλη της, να της μιλήσει... Τώρα στέλνεις ένα μήνυμα μέσω του υπολογιστή, ή τη βλέπεις στο facebook... Μέσα σε αυτή την κατάσταση, της συνήθειας σε μιαν άνετη ζωή, προστέθηκαν τώρα οι δυσκολίες για τους εφήβους, τουλάχιστον στην Ελλάδα και υποθέτω και στην Κύπρο. Ένας νεαρός περιγράφει αυτή την κατάσταση, λέγοντάς μου ότι «υπήρχε ένα στρωμένο τραπέζι κι εσείς, η προηγούμενη γενιά, το φάγατε και δεν αφήσατε τίποτε για μας».

Πάντα υπάρχει λόγος για επανάσταση

Αυτό που σας είπε, εκφράζει κάτι που συμβαίνει τώρα, αλλά και κάτι που συμβαίνει πάντα - το χάσμα των γενιών; Αυτό ακριβώς είναι το θέμα. Κι εμείς στον καιρό μου επαναστατούσαμε για ελευθερίες, αλλά τώρα οι ελευθερίες είναι αυτονόητες. **Δεν υπάρχει λόγος τώρα για επανάσταση;** Πάντα υπάρχει λόγος για επανάσταση. Είναι υγιές φαινόμενο. Αν δεν επαναστατείς, δεν φέρνεις το καινούργιο. Και όσο και να είναι ενοχλητικό για μας τους μεγάλους, η αμφισβήτηση του νέου είναι ένα κομμάτι υγιεινής της κοινωνίας. Εγώ μπορώ να μην έχω λόγο να αμφισβητήσω, αυτοί έχουν. Μπορεί να είναι ακραίες οι απόψεις τους, ιδεαλιστικές, αλλά θα αμφισβητήσουν εκείνα που βολεύουν τους ενήλικες.

Οι ενήλικες πώς πρέπει να αντιδράσουν; Ο έφηβος αγωνίζεται για την ψυχολογική του αυτονομία κι αυτήν έχει βασικά ανά-

γκη... Μπορεί να έχει όλες τις ελευθερίες, αλλά πρέπει να πεισθεί και ο ίδιος ότι είναι ικανός να είναι αυτόνομος. Χρειάζεται, λοιπόν, ενήλικες που θα συγκρουστεί μαζί τους με ένα δημιουργικό τρόπο - ούτε θα τους καταστρέψει ούτε θα καταστρέφουν. Δεν χρειάζεται, λοιπόν, ένα γονιό που δεν θα αντισταθεί και θα υποχωρήσει, γιατί ο έφηβος χρειάζεται κάποια όρια. Τον θέλει ισχυρό τον γονιό του - «θα αναμετρηθώ μαζί σου, αλλά σε αγαπώ και σε χρειάζομαι, γιατί αν με αφήσεις μόνο μου, δεν μπορώ να ελέγξω τις ενορμήσεις μου». Από την άλλη μεριά, αν ο γονιός αντιμετωπίσει σαρώνοντας τον έφηβο, είναι σαν να του λέει ότι θα μείνει πάντα παιδί και δεν θα του επιτρέψει να γίνει σαν κι αυτόν. Δεν είναι εύκολη η εφηβεία και δεν είναι έτοιμοι όλοι οι γονείς να την αντιμετωπίσουν και πολλές φορές κάνουν λάθη.

Λίγο παιδιά, λίγο έφηβοι και ενήλικες μαζί

Κάποια χαρακτηριστικά της εφηβείας ή της νεότητας, μέσα στους ενήλικες, είναι θετικά;

Πολύ. Όταν περνάμε μια ηλικία δεν τη σβήνουμε, δεν μπορούμε και δεν χρειάζεται να τη σβήσουμε. Χρειάζεται να είμαστε και λίγο παιδιά, λίγο έφηβοι και ενήλικες μαζί. Δεν μπορεί να έχεις εξαφανίσει την παιδικότητα σου και να είσαι ένας συνεχώς οργανωμένος και μωραμένος ενήλικας. Πρέπει να παίζεις, να χαίρεσαι, να γελάς, να ξεσπάς όπου χρειάζεται...το θέμα είναι αν οι αναπτυξιακές φάσεις που περνάς, περνούν υπό την εποπτεία ενός πιο ώριμου ψυχισμού που μπορεί να μετρήσει την πραγματικότητα και την επιθυμία, να συνεργαστεί με το περιβάλλον και να συνεχίσει τη ζωή του.

Κάντε εποπτεία και διδασκαλία. Τι σας δίνει χαρά σε αυτήν τη φάση της ζωής σας; Όταν βλέπω ότι μπορώ να προσφέρω σε κάποιον νέος ταλαντούχος συνάδελφός μου ευκαιρία να προχωρήσουν παραπέρα. Όταν βιώω τη χαρά ότι κάτι έδωσα κι εγώ, ώστε ο ώριμος και καταξιωμένος συνάδελφός μου πορεύεται να χρησιμοποιήσει το ταλέντο που έχει. Είναι αυτός ένας τρόπος να διατηρηθείς λιγάκι νέος, να δανειστείς τη ζωντάνια τους, προσφέροντας κάτι παραπάνω στην ανάπτυξή τους.

Η τραυματική περίπτωση της εισβολής

ΗΤΑΝ η πρώτη ερώτηση που υπέβαλε στον Δρα Αναστασόπουλο, όταν πρόσεξα στο βιογραφικό του σημείωμα την πληροφορία ότι είναι συνεκδότης του βιβλίου «Ψυχικό τραύμα και εφηβεία. Φαντασίωση, πραγματικότητα και η περίπτωση της Κύπρου», που εκδόθηκε πριν από 15 χρόνια περίπου στο πλαίσιο ενός συνεδρίου στην Αθήνα, από τη Διεθνή Ένωση για την Εφηβική Ψυχιατρική.

Τι περίπτωση είναι η Κύπρος;
Τραυματική. Τη συζητήσαμε με νεαρούς συνεργάτες τότε, Κύπριους και Ελλαδίτες, με επίκεντρο τις ψυχικές συνέπειες της διάφρασης της Κύπρου. Στην ψυχανάλυση αναφερόμαστε σε ψυχικούς μηχανισμούς σχάσης, διχασμού. Προσωπικά, εκτός από διδασκαλία θεωρίας και κλινικής, έκανα εποπτείες και δεν θυμάμαι ούτε ένα περιστατικό που επόπτευα, που να μην είχε, έμμεσα ή άμεσα, τραυματικές μνήμες. Είτε σε μεταφορά ενός δια-γενεαλογικού τραύματος (ψυχικού τραύματος που μεταφέρεται από γενιά σε γενιά χωρίς να συνειδητοποιείται) είτε από μίαν άμεση κατάσταση που είχε πλήξει μια οικογένεια και μεταφέρθηκε στο πιο αδύναμο μέλος της που παρουσίασε μια ψυχική διαταραχή. Για μένα ήταν πολύ πιο ορατό γιατί ήμουν και απ' έξω, ενώ οι Κύπριοι θεραπευτές μερικά πράγματα τα θεωρούσαν δεδομένα και δεν τους έκαναν εντύπωση. Αλλά πραγματικά δεν υπήρχε τίποτα που να μην είχε αγγιχτεί από την εμπειρία της εισβολής - ήταν ασυνείδητα παρόν μέσα σε κάθε Κύπριο.

Τι σας έρχεται στο μυαλό πάνω σ' αυτό;
Σε πρώτο επίπεδο μπορεί να φαινόταν ότι το ερέθισμα για μια διαταραχή, ήταν π.χ. μια απόλυση από τη δουλειά. Αλλά πίσω από αυτό υπήρχαν συνδέσεις με όσα χάθηκαν όταν έγινε η εισβολή και η προσφυγιά. Ξαφνικά αυτή η απόλυση γινόταν ένα τραυματικό γεγονός εκεί που δεν ήταν - επειδή ενωνόταν με τις παλαιότερες απώλειες που είχαν ένα αθροιστικό αποτέλεσμα.

Παλαιότερες απώλειες δεν έχουν όλοι;
Ναι, όλοι έχουμε απώλειες, αλλά δεν είναι όλες τραυματικές. Να ξεκαθαρίσουμε εδώ ότι δεν εξυπακούεται ότι όποιος υπέστη την κυπριακή εισβολή, θα κάνει διαταραχή. Όχι, καθόλου, δεν μιλάμε για μια γενική παθολογία. Αλλά κάτω από κάποιες συνθήκες πίεσης, τα πιο εύθραυστα άτομα θα δυσκολευτούν να ισορροπήσουν. Ας το θέσω έτσι: είναι μια απώλεια που ευαισθητοποιεί με τέτοιο τρόπο, που αν έλειπε, θα μπορούσε να ζηήσει καλύτερα κανείς τη ζωή του.

ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ από την ημερίδα του περασμένου Σαββάτου.

Ο θεραπευτής, μια ευαίσθητη χορδή

Πώς αξιολογείτε τη δουλειά που έγινε στην ημερίδα;

Ήταν εξαιρετικά συγκινητικό και ικανοποιητικό να βλέπω πόσο όλοι αυτοί οι άνθρωποι με τους οποίους δούλεψα, προχώρησαν παραπέρα, αυτά που τους έδωσα. Το εργαλείο της θεραπείας είναι ο ίδιος ο θεραπευτής. Όλη η προσπάθεια, λοιπόν, είναι να γνωρίσει καλά τον εαυτό του και να τον χρησιμοποιήσει σαν μια ευαίσθητη χορδή που θα προσλάβει αυτά που έχει να εκφράσει ο άρρωστος -συνειδητά ή ασυνείδητα- και να μπορέσει να τους δώσει νόημα, να τα χρησιμοποιήσει για να προχωρήσει την ωρίμανση και κατανόηση του ανθρώπου που ήρθε για βοήθεια. Η ατμόσφαιρα στην ημερίδα ήταν πολύ καλή. Η εταιρεία ψυχαναλυτικής ψυχοθεραπείας της Κύπρου είναι αξιόλογη, και αν απευθυνθεί κανείς σε αυτήν ή σε μέλη της, θα νιώσει την ασφάλεια ότι θα αντιμετωπισθεί σωστά. Πρόκειται

για μια πολύ μεγάλη, εργώδη προσπάθεια με στόχο να βγάλει το καλύτερο απ' τα таланτά που μπορεί να έχει ένας άνθρωπος, σαν θεραπευτής. Γιατί ο θεραπευτής έχει πο-

νέει, έχει περάσει απ' εκεί που θα περάσεις κι εσύ...αυτό που σου προσφέρει, το έχει ήδη κάνει, το έχει δει στον εαυτό του και στον άλλο και το έχει μοιραστεί και δουλέψει...

NOTICE

Notice is hereby given that Mr. Dimitry Chipliev, of 6 Υπολοιαρχου Nik. Georgiou, 4008 Limassol, has applied to the Minister of Interior for naturalization, and any person who knows any reason why naturalization should not be granted is hereby invited to send a written and signed statement of the facts to the Minister of the Interior, Nicosia.

ΔΗΛΩΣΗ - ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ

Φέρεται σε γνώση των ενδιαφερομένων ότι η ΝΟΡΜΑ ΝΕΣΣΙΜ ΖΑΚΙ ΑΤΤΙΑ από οδό Δοϊδάλου 1, HOUSE 7, 7520 Συλοφάγου, Λάρνακα, υπέβαλε στον Υπουργό Εσωτερικών αίτηση (Τύπος Μ127) για πολιτογράφηση της ως Κύπρια πολίτιδα. Όποιος γνωρίζει οποιονδήποτε λόγο για τον οποίο δεν θα έπρεπε να χορηγηθεί η αιτούμενη πολιτογράφηση, καλείται να αποστείλει στον Υπουργό Εσωτερικών, στη Λευκωσία, γραπτή και υπογεγραμμένη έκθεση των γεγονότων.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ ΛΥΜΠΙΩΝ

ΚΕΝΗ ΘΕΣΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ/ΗΣ ΒΟΗΘΟΥ/ ΣΥΝΟΔΟΥ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Η Σχολική Εφορεία Λυμπιών ανακοινώνει ότι δεχεται αιτήσεις από ενδιαφερόμενους για πλήρωση μιας κενής θέσης σχολικού/ής βοηθού/συνόδου για παιδιά με ειδικές ανάγκες στο Δημοτικό Νοσημαγείο Λυμπιών.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστέλλονται στη Σχολική Εφορεία Λυμπιών από την Τρίτη 12 Νοεμβρίου 2013 για εξασφάλιση της σχετικής αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Όλες οι αιτήσεις θα πρέπει να παραδοθούν στη Σχολική Εφορεία Λυμπιών μέσα σε κλειστό φάκλο στην οδό Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' 13, 2566 Λύμπια, μέχρι τη Δευτέρα 18 Νοεμβρίου 2013 και ώρα 12:00.

Εκ της Σχολικής Εφορείας Λυμπιών